

Sygn. akt IV KS 30/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

Protokolant Elżbieta Łopacińska

w sprawie R.G. i J.S.

oskarżonych z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 218 § 1a k.k., w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 24 lipca 2019 r.,

skargi obrońcy oskarżonych na wyrok sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w R.

z dnia 1 kwietnia 2019 r., III Ka [...],

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 2 marca 2018 r., sygn. akt II K [...],

1) uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2) zasądza zwrot oskarżonym R.G. i J.S. wniesionej opłaty od skargi w kwocie 450 zł.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 marca 2018 r., w sprawie II K [...], Sąd Rejonowy w R. uniewinnił R.G. i J.S. od zarzutów popełnienia przestępstw z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 218 § 1a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżyciel subsydiarny W.P., który zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości na niekorzyść oskarżonych. W apelacji podniósł zarzuty:

- naruszenia przepisów prawa materialnego art. 231 § 1 k.k. przez niewłaściwą wykładnię i błędne przyjęcie, że oskarżeni R.G. i J.S. w okresie objętym aktem oskarżenia jako funkcjonariusze publiczni nie przekroczyli swoich uprawnień oraz nie dopełnili swoich obowiązków (...);
- naruszenie przepisów prawa materialnego art. 218 § 1a i § 2 k.k. przez niewłaściwą wykładnię i błędne przyjęcie, że oskarżeni R.G. i J.S. w okresie objętym aktem oskarżenia jako funkcjonariusze publiczni nie naruszyli w sposób złośliwy i uporczywy praw pracowniczych oskarżyciela subsydiarnego W.P. wynikających ze stosunku pracy (...);
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia przez przyjęcie, że oskarżony R.G. i J.S. w okresie objętym aktem oskarżenia jako funkcjonariusze publiczni nie naruszali w sposób złośliwy i uporczywy praw pracowniczych oskarżyciela subsydiarnego (...).

Skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i uznanie obu oskarżonych za winnych zarzucanych im czynów, ewentualnie uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2019 r., w sprawie III Ka [...], Sąd Okręgowy w R. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R..

Na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. skargę na wyrok Sądu Okręgowego w R. wniósł obrońca oskarżonych. Zaskarżając ten wyrok w całości obrońca podniósł zarzut rażącego naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 427 § 4 k.p.k. mającego wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegającego na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w R. i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący stwierdził, że w niniejszej sprawie nie jest konieczne przeprowadzenie przewodu na nowo w całości, a także przeprowadzenie dowodów z urzędu. Subsydiarny akt

oskarżenia został wniesiony w niniejszej sprawie w okresie obowiązywania przepisów wprowadzających pełną kontradiktoryjność do Kodeksu postępowania karnego. Dlatego brak jest podstaw do czynienia Sądowi I instancji zarzutu nieprzeprowadzenia dowodu z urzędu. Poza tym oskarżyciel subsydiarny W.P. podczas postępowania przed Sędem I instancji był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, który wykazywał inicjatywę dowodową. Skarżący stwierdził ponadto, że „jawiąca się” w ocenie Sądu II instancji potrzeba przeprowadzenia na nowo postępowania i prawna ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie jest prawidłowa i nie może powodować przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania na zasadzie art. 437 § 2 k.p.k.

Prokurator wniósł o uznanie skargi na wyrok Sądu Okręgowego w R. w całości za zasadną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna.

Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie przez Sąd II instancji orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Wprawdzie ze stwierdzeń zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w R. wynika konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, ale lektura uzasadnienia tego wyroku prowadzi do odmiennych wniosków. Wynika z niego, że Sąd Okręgowy w R. w istocie dostrzegł tylko potrzebę przeprowadzenia dowodu z zeznań radcy prawnego zatrudnionego w Starostwie Powiatowym w S. oraz konieczność poddania przez Sąd I instancji ponownej wnikliwej analizie przeprowadzonych już w sprawie dowodów. O tym świadczy m.in. powołanie się w uzasadnieniu wyroku Sądu II instancji na potrzebę szczegółowej analizy przebiegu posiedzenia Rady Powiatu w dniu 23 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały Rady Powiatu w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w S.. Potwierdza to również sposób odniesienia się do podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego. Sąd Okręgowy w R. stwierdził bowiem, że wnioski w tym przedmiocie sformułowane w

uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji wymagają ponownej analizy. Dodał również, że w razie niemożności przypisania oskarżonym przestępstwa z art. 218 § 1a kk, Sąd winien rozważyć kwalifikację prawną ich zachowania z art. 218 § 2 k.k.

W konsekwencji zawarte w końcowej części uzasadnienia zalecenia co do postępowania podczas ponownego rozpoznania sprawy ograniczają się do wskazania na konieczność ponownego przesłuchania oskarżonych „w sposób zgodny z postulatem dochodzenia prawdy materialnej”. Sąd nie wskazał, na jaką dodatkową okoliczność powinni być przesłuchani oskarżeni, a zgodność z zasadą prawdy materialnej może być osiągnięta dzięki odpowiedniej ocenie ich wyjaśnień, a nie ich ponownemu przeprowadzeniu. Sąd dodał również, że niektóre dowody powinny zostać dopuszczone przez Sąd I instancji z urzędu, ale nie wskazał już jakie to dowody.

Podsumowując należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy w R., pomimo zadeklarowanej potrzeby przeprowadzenia przewodu sądowego w całości na nowo, nie wykazał takiej konieczności. Z uzasadnienia jego wyroku wynika potrzeba przeprowadzenia jedynie niektórych dowodów, przede wszystkim przesłuchania radcy prawnego, w pozostałym zakresie chodzi o ponowną ocenę przeprowadzonych dowodów, uwzględnienie przy tej ocenie realnego wpływu oskarżonych na uchwały Rady Powiatu. Konieczne jest również – według Sądu Okręgowego - ponowne przeanalizowanie dokonanych ustaleń faktycznych z perspektywy znamion zarzucanych oskarżonym przestępstw, a dodatkowo z perspektywy art. 218 § 2 k.k. Nie ulega zatem wątpliwości, że te wskazane przez Sąd Okręgowy czynności niezbędne do przeprowadzenia przy ponownym rozpoznaniu sprawcy, nie kreują potrzeby ponownego przeprowadzenia w całości przewodu sądowego. A tylko taką przesłankę z art. 437 § 1 k.p.k. przywołał Sąd Okręgowy uchylając wyrok Sądu Rejonowego i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania.

Dalej zauważyć należy, że poza zakresem odniesienia Sądu Najwyższego pozostaje stwierdzenie, czy Sąd I instancji dokonał trafnej, czy nietrafnej, oceny dowodów. Uznanie wniesionej skargi za zasadną nie oznacza zajęcia stanowiska co do kierunku rozstrzygnięcia Sądu II instancji. Przypomnieć należy, że: „W postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi od wyroku sądu odwoławczego

Sąd Najwyższy nie może (...) oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania wyroku zmieniającego - nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie - rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych." (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018, V KS 15/18, Lex nr 2515959).

Dodać również należy, że jeśli w rezultacie przeprowadzenia tych czynności, o których mowa w uzasadnieniu wyroku Sądu II instancji, Sąd stwierdzi, że zajdzie podstawa do wydania wyroku skazującego, to w związku z wynikającym z art. 454 § 1 k.p.k. zakazem wydania wyroku skazującego wobec oskarżonego, który został uniewinniony w postępowaniu przed sądem I instancji, zaistnieją podstawy do uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania (zob. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20 września 2018, I KZP 10/18, OSNKW 2018, z. 11, poz. 73). Jednak sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji bez usunięcia stwierdzonych przez Sąd II instancji uchybień, jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k.

Odnośnie do kosztów postępowania, to Sąd Najwyższy na podstawie art. 527 § 4 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. orzekł o zwrocie oskarżonym uiszczonych opłat od skargi na wyrok sądu odwoławczego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.